

2. Экономическая газета. [Электронный ресурс].- Режим доступа: <https://neg.by/novosti/otkrytj/maloe-i-srednee-predprinimatelstvo-v-belarusi-v-2017-g-v-cifrah>. Дата доступа: 17.02.2019

3. БЕЛТА - Новости Беларуси. [Электронный ресурс].- Режим доступа: <https://www.belta.by/economics/view/v-belarusi-utverzhdena-strategija-razvitija-malogo-i-srednego-predprinimatelstva-do-2030-goda-322066-2018/> Дата доступа: 17.02.2019

Іванько Анатолій

д.е.н., старший науковий співробітник,
доцент кафедри аграрної економіки ВП НУБіП України
«Ніжинський агротехнічний інститут»
м. Ніжин
Україна

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Сільськогосподарські підприємства є суб'єктами підприємництва в аграрному секторі економіки. Належний рівень функціонування будь-якого з них визначається прибутковістю результатів з виробництва та реалізації виробленої продукції та наданих послуг. У підсумку саме рівень прибутковості визначає ефективність управління суб'єктами підприємництва.

Знаковою подією в економічному та політичному житті України було підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом [1] та створення Зони вільної торгівлі. У результаті зазначеного відбувається лібералізація господарських взаємовідносин між підприємствами України та ЄС, наслідком якої є представлення більших перспектив доступу європейських товарів на український ринок і, відповідно, українських на європейський. Вітчизняним сільськогосподарським підприємствам слід використати можливості з поступового освоєння ринку країн ЄС. При цьому суб'єктам аграрного підприємництва необхідно враховувати основні причини, що стримували доступ вітчизняної продукції на європейський ринок, а це: недостатній рівень конкурентоспроможності продукції, переважання в обсязі експорту сировинної групи продукції, бюрократизація експортних процедур, ускладнений доступ суб'єктів малого та середнього підприємництва до інструментів експортної торгівлі, ускладнена система відшкодування ПДВ експортерам, невідповідність у порядку сертифікації та визнанні безпеки продуктів харчування, неналагоджена система оперативного моніторингу та інформування суб'єктів господарювання про стан ринку тощо.

Враховання вищезазначених причин, як і в цілому потреба підвищення ефективності управління сільськогосподарськими підприємствами, є важливою для забезпечення їх стратегічного функціонування на ринку.

При цьому, в контексті прояву різних господарських тенденцій важливим є диференціювання заходів з удосконалення управління (табл. 1).

Таблиця 1

Вимоги до удосконалення управління сільськогосподарських підприємств в контексті господарських тенденцій в умовах євроінтеграції

Господарські тенденції в економіці	Акценти з удосконалення управління
Розвиток процесів євроінтеграції	Розширення інформованості щодо тенденцій та можливості їхнього використання
Посилення конкуренції на внутрішньому та зовнішньому ринках агропродовольчої продукції	Підвищення рівня конкурентоспроможності продукції за рахунок: - посилення технологічного рівня виробництва на відповідність стандартам; - посилення організаційного рівня за рахунок гнучкої інтеграції з іншими суб'єктами ринку
Трансформація системи державної підтримки	Самостійне усвідомлення на рівні керівництва або звернення до консультантів (дорадчих служб) про використання можливостей заходів державної підтримки
Потреба підвищення інвестиційної привабливості	Налагодження організаційно-технологічного рівня виробництва для забезпечення належної прибутковості продукції, участь у економічних та соціальних заходах з формування суспільного іміджу підприємства та забезпечення прозорості фінансової звітності для активізації залучення інвестицій
Потреба підвищення інноваційної активності	Основний акцент – підвищення рівня кваліфікації кадрів, здатних ефективно використовувати інновації. Здійснення поступового інноваційного оновлення складових господарської діяльності для забезпечення стійких конкурентних позицій на ринку
Потреба створення продукції з більшим рівнем доданої вартості	Збалансування процесів поглиблення спеціалізації та диверсифікації для оптимізації рівня зайнятості персоналу протягом року та можливості отримання більшого прибутку від реалізації продукції з вищим рівнем доданої вартості

Здійснення зазначених в табл. 1 та інших заходів з удосконалення управління в сільськогосподарських підприємствах створить базу для підвищення їхньої ринкової активності та закріпленні продукції на товарних ринках Європейського Союзу, у зв'язку з чим, потрібно враховувати поточні та перспективні ємності для агропродовольчої продукції з України. Зокрема, керівництву сільськогосподарських підприємств слід враховувати, що обсяг доступу виробленої продукції на

європейський ринок відбувається у межах квот на безмитні поставки, з передбаченням їх поступового збільшення протягом 5 років.

Наприклад, серед основних сільськогосподарських культур України щорічна квота по пшениці встановлена в обсязі 950 тис. т при її поступовому збільшенні до 1 млн т, ячменю – в обсязі 250 тис. т при збільшенні до 350 тис. т, а по кукурудзі – в обсязі 400 тис. т при збільшенні до 650 тис. т тощо.

Для підприємств виробників цукрових буряків важливим сигналом є закріплення тарифної квоти на експорт цукру у розмірі 20 тис. т на рік, що спонукатиме суб'єктів господарювання за ланцюгами виробництва цукру здійснити заходи з сертифікації та підтвердження відповідності якості продукції до європейських стандартів для закріплення на ринку країн ЄС.

Для підприємств, що задіяні у ланцюги виробництва тваринницької продукції, важливим є врахування обсягів щорічних поставок за її видами: яловичини – 12 тис. т, свинини – 20, м'яса птиці – 16 тис. т (з можливістю збільшення протягом 5 років до 20), яєць – 1,5 тис. т (до 3 тис. т), молока та молочних продуктів – 8 тис. т (до 10 тис. т), сухого молока – 1,5 тис. т (до 5 тис. т), меду – 5 тис. т (до 6 тис. т). Серед видів продукції, обсяг яких не квотований, відносяться сири. При цьому, на рівні сільськогосподарських підприємств слід враховувати той факт, що даний обсяг квот вітчизняними виробниками повністю не використовується. Однією з основних причин цього є невідповідність зазначеної продукції європейським стандартам.

Використання можливостей експорту продукції в країни ЄС створить умови для підвищення прибутковості господарської діяльності сільськогосподарських підприємств й зміцнення позицій та іміджу України в міжнародному середовищі.

В контексті посилення тенденцій економічної інтеграції та глобалізації світогосподарських процесів, враховуючи важливість продовольства та проблеми забезпечення продовольчої безпеки, важливим є також, як засвідчує досвід [3; 4], здійснення урядом системних реформ з підтримки сільськогосподарських підприємств для забезпечення оновлення його матеріально-технічної бази та сприяння підвищенню конкурентоспроможності аграрної продукції. Зокрема, ним можуть запроваджуватися заходи прямої та непрямої державної підтримки для суб'єктів господарювання аграрного сектора. Прямі заходи підтримки безпосередньо адресуються виробникам і можуть бути здійснені, наприклад у формі прямих цінових субсидій. Непрямі заходи підтримки опосередковано впливають на суб'єктів галузі і можуть бути спрямовані на підтримку цін, наприклад, у результаті скуповування надлишків продукції або здійснення товарних інтервенцій за наявності дефіциту продукції на ринку. Головне, щоб існуюча система державної підтримки була гнучкою та ґрунтувалась на співставленні величини суспільного ефекту та витрачених на підтримку грошових та матеріально-технічних ресурсів [2, С. 125].

Список використаних джерел

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011.

2. Іванько А. В. Вплив державної підтримки на розвиток господарської діяльності сільськогосподарських підприємств / А. В. Іванько // Економічний дискурс. 2017. Вип. 2. С. 120-127.

3. Кваша С.М. Методологічний базис прийняття суспільних рішень в аграрній політиці. Економіка АПК. 2013. № 8. С. 12-21.

4. Кропивко М.Ф., Ксенофонов М.М., Хміль Н.В. Напрями удосконалення державного управління аграрним сектором в умовах децентралізації влади та дерегуляції господарської діяльності. Економіка АПК. 2015. № 3. С. 5-14.

Кишкович Евгений

студент

Шейко Вадим

студент

Зглюй Татьяна

к.э.н., доцент

Полесский государственный университет

г.Пинск

Беларусь

ДИВЕРСИФИКАЦИЯ АГРАРНОГО ПРОИЗВОДСТВА В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ

Диверсификация – это расширение ассортимента выпускаемой продукции и переориентация рынков сбыта, освоение новых видов производств с целью повышения эффективности производства, получения экономической выгоды, предотвращения банкротства [1].

В современных условиях развитие агропромышленного комплекса республики могут быть достигнуты за счет внедрения ряд механизмов. Выполнение столь объемной задачи невозможно без рационального и эффективного использования прогрессивных методов ведения хозяйствования каким является диверсификация, при поддержке со стороны государства.

Агропромышленный комплекс — важная составляющая экономики любого государства, поскольку отвечает за продовольственную безопасность страны. В Республике Беларусь повышение экономической эффективности работы агропромышленного комплекса, качества и конкурентоспособности сельскохозяйственной продукции и продуктов питания осуществляется в рамках государственной программы развития аграрного бизнеса в Республике Беларусь на 2016–2020 годы. На сельских территориях проживает 22 % населения, ежегодно аграрным сектором создается около 4 % валового внутреннего продукта. Производство пищевых продуктов формирует еще 6 % ВВП республики. Одна из важнейших задач агропромышленного комплекса— повысить эффективность работы перерабатывающих организаций. Именно здесь формируются товарная продукция, ее конкурентоспособность, экспортный потенциал и, в сущности, аграрная экономика [2].